

Andragoški center Republike Slovenije
Slovenian Institute for Adult Education

PROGRAM
USPOSABLJANJE ZA ŽIVLJENJSKO
USPEŠNOST

BEREMO IN PIŠEMO SKUPAJ
(UŽU-BIPS)

Ljubljana, maj 2002

Besedilo programa je bilo sprejeto na 17. seji Strokovnega sveta Republike Slovenije za izobraževanje odraslih, ki je bila 21. maja 2002. Program je oblikovan na Andragoškem centru Slovenije.

Vsaka uporaba besedila programa ali posameznih delov besedila je dovoljena le z vednostjo in s pisnim soglasjem sestavljalcev programa.

Vsebina

A Splošni del	4
A.1 Ime programa	4
A.2 Utemeljenost	4
A.3 Ciljna skupina	5
A.4 Cilji izobraževalnega programa	5
A.5 Trajanje programa	6
A.6 Pogoji za vpis, napredovanje in dokončanje programa	6
B Posebni del	7
B.1 Organizacija izobraževanja	7
B.1.1 Tečajna oblika	7
B.1.2 Modulska zasnova	7
B.1.3 Individualno učenje ob konzultacijah in inštrukcijah	8
B.2 Katalog znanja	8
B.2.1 Standardi znanja	8
B.2.2 Vsebine programa	12
B.2.3 Didaktično-metodična navodila za izpeljavo programa	13
B.2.4 Učbeniki in drugo učno gradivo	17
B.2.5 Posebno znanje izvajalcev programa	17
B.3 Javna veljavnost znanja	17
B.4 Sestavljavci programa	18
C Priloge	19

A Splošni del

A.1 Ime programa

Ime izobraževalnega programa družinske pismenosti za odrasle je Program usposabljanja za življenjsko uspešnost - Beremo in pišemo skupaj ali skrajšano UŽU - BIPS.

A.2 Utemeljenost

Potrebo po programu utemeljujemo takole:

- a) Raziskovanje pojava pismenosti pri nas in v svetu kaže pomemben vpliv družine na razvoj pismenosti otrok. Večina otrok dosega raven pismenosti, ki se ujema s pismenostjo njihovih staršev; to pomeni, da se raven pismenosti v družinah medgeneracijsko ohranja.
- b) Izsledki mednarodne raziskave o pismenosti odraslih v Sloveniji kažejo veliko zaostajanje za drugimi razvitimi državami v Evropi in drugje v svetu; večji del prebivalstva (77 odstotkov odraslih) ne dosega ravni pismenosti, ki naj bi bila potrebna za kompetentno vključevanje v sodobno družbo.
- c) Ker bodo isti odrasli v vlogi staršev raven pismenosti, ki so jo dosegli sami, prenašali potomcem, je program družinske pismenosti oblika izobraževalnega programa, ki lahko omili učinek medgeneracijskega prenosa ravni pismenosti v družinah. Usposabljanje staršev je prvi pogoj, da začno sodelovati pri opismenjevanju svojih otrok in da s spodbujanjem različnih dejavnosti, povezanih s pismenostjo pripomorejo k zviševanju ravni pismenosti vseh družinskih članov.
- d) Starši navadno želijo, da bi dosegli otroci najmanj za stopnjo višjo izobrazbo, kot jo imajo sami, in so notranje motivirani za pomoč otrokom pri šolanju. Mnogi med njimi se zavedajo svojih primanjkljajev v znanju in ne poznajo učinkovite metode učenja z otroki, zato brez strokovne pomoči ne bi mogli pomagati otrokom.
- e) Maloštevilne evalvacije programov družinske pismenosti v svetu in pri nas (pri poskusnih izpeljavah) kažejo, da vidijo nekateri starši v programu družinske pismenosti možnost, da pridobijo nekaj tudi zase. Program družinske pismenosti ne postavlja v ospredje staršev in njihovih primanjkljajev, je pa za mnoge starše primerna pot za pridobivanje temeljnega znanja in spretnosti.
- f) Sodobna demokratična in človekoljubna družba navsezadnje mora nuditi ustrezno pomoč za pridobitev izobrazbe tistim, ki jim iz različnih razlogov ni uspelo pridobiti temeljnih spretnosti v začetnem izobraževanju.

A.3 Ciljna skupina

Program je namenjen manj izobraženim staršem otrok v nižjih razredih osnovne šole (1.–4. razred osemletke ali prvo triletnje devetletke).

Pri odraslih, ki so se prenehali izobraževati po največ desetih letih in se v vlogi staršev počutijo odgovorne za šolanje svojih otrok, je mogoče pričakovati še tele značilnosti:

- motiviranost za pomoč otrokom pri učenju,
- motiviranost za izboljševanje pismenosti za lastne potrebe,
- pomanjkljivo obvladanje šolskih spretnosti in učnih metod/tehnika,
- pomanjkljiva splošna poučenost in zastarelo znanje.
- obremenjenost z delovnimi in družinskimi obveznostmi in pomanjkanje prostega časa.

A.4 Cilji izobraževalnega programa

Cilj programa je razvijanje temeljnih spretnosti na ravni, ki ustreza potrebam staršev v vsakdanjem življenju in za pomoč otroku pri opismenjevanju.

Cilji programa zajemajo pridobivanje temeljnega znanja in spretnosti, socialnih spretnosti, usposabljanje za vseživljenjsko učenje in aktivno državljanstvo.

Cilji posameznih področij programa:

Temeljno znanje in spretnosti

- obnavljanje in pridobivanje temeljnih spretnosti, povezanih s pismenostjo,
- usposabljanje za iskanje, izbiro in rabo informacij,
- spoznavanje učnih metod za razvijanje temeljnih spretnosti pri otrocih,
  - temeljno računalniško opismenjevanje in usposabljanje za uporabo informacijske tehnologije.

Socialne spretnosti

- spodbujanje demokratičnih odnosov med otroki in starši, ki naj bi se iz skupnega učenja in igre prenesli tudi v druge družinske dejavnosti.

Vseživljenjsko učenje

- usmerjanje vseh družinskih članov v skupne dejavnosti, ki razvijajo bralno kulturo,
- pridobivanje dobrih izkušenj z učenjem, ki motivirajo za sprejemanje učenja kot dejavnosti, ki je sestavni del življenja (vseživljenjsko učenje).

Aktivno državljanstvo

- ugotavljanje vlog odraslih v družini in v družbi,
- ugotavljanje lastnih vrednot in sprejemanje drugačnosti,
- spoznavanje pravic in obveznosti staršev.

A.5 Trajanje programa

Program družinske pismenosti traja 75 ur.

Organizirano izobraževalno delo obsega 50 ur, 25 ur pa obsega vodeno samostojno delo udeležencev (izobraževanje staršev za delo z otrokom).

A.6 Pogoji za vpis, napredovanje in dokončanje programa

Vpis

V program se lahko vpišejo starši z otroki, ki obiskujejo nižje razrede osnovne šole ali razrede prvega triletja devetletke.

Napredovanje

Posebnih pogojev za napredovanje ni.

Dokončanje programa

Pogoji za dokončanje programa so:

- a) aktivno sodelovanje pri načrtovanju in izpeljavi programa,
- b) 80-odstotna udeležba pri organiziranem delu.

B Posebni del

B.1 Organizacija izobraževanja

Organizacija, ki izpeljuje program, lahko v skladu s programom porazdeli celotno vsoto ur glede na potrebe učne skupine in posameznika, učno obliko in druge okoliščine, v katerih poteka izobraževanje. Navajamo nekaj oblik izobraževanja, ki bi bile lahko primerne za izpeljevanje programa. Praviloma se program izpelje v treh mesecih.

B.1.1 Tečajna oblika

Izobraževanje poteka po vnaprej določenem redu, na primer enkrat ali dvakrat na teden po dve do štiri ure hkrati, dlje časa – nekaj tednov ali mesecev v obsegu učnih ur, kot jih določa program. Tečajno obliko lahko kombiniramo s samostojnim učenjem ali učenjem ob konzultacijah, ki je namenjeno utrjevanju in poglobljanju pridobljenega znanja in spretnosti (»učenje onkraj uspeha« – uporaba naučenega v resničnem življenju, refleksija in dopolnitev znanja in nadaljnje načrtovanje učenja). V omejenem obsegu (do 12 odstotkov celotnega števila ur, kolikor traja program) jo lahko dopolnjuje tudi seminarska oblika, ki je namenjena eno- ali večdnevni strnjeni obravnavi teme, ki je zanimiva za starše. Učenje, ki lahko pri tej obliki poteka ves dan, navadno moderirajo povabljeni zunanji strokovnjaki. Ob seminarju se lahko občasno združujejo različne skupine staršev, ki so se vključili v program, učitelji pa lahko povabijo tudi starše, ki so program obiskovali v preteklosti. Organizacijo seminarja lahko učitelji uporabijo tudi kot priložnost za učenje, v kateri starši ob učiteljevi pomoči izpeljejo organizacijo seminarja, ki zadeva oblikovanje programa, dogovor z izvajalcem programa, pripravo in oblikovanje vabil, letakov, plakatov za starše, ki se ne udeležujejo v programa, pripravo diskusijskih vprašanj, potrebnih učnih pripomočkov in gradiva, evalvacijo in poročanje o seminarju v javnih občilih.

B.1.2 Modulska zasnova

Temeljna značilnost modulske zasnove je, da je program izpeljan po vsebinsko smiselno razmejenih sklopih, ki skupaj sestavljajo celoto. Posamični moduli so zasnovani okrog zaokrožene teme ali področja, ki poudari posamezne vsebine programa, kot je na primer: računalništvo, pravopis, vsebine povezane z dokumentacijsko pismenostjo, učne tehnike, uporabno računstvo in podobno. Ne glede na to, kako bo modul oblikovan, je pomembno, da se v njem združujejo vse prvine didaktičnih načel, ki jih predvideva program. Ob tem naj posebej opozorimo na načelo integriranosti učnih vsebin. Posamezni moduli se med seboj lahko razlikujejo tudi po stopnji zahtevnosti – npr. začetni in nadaljevalni. Časovno je izobraževanje zgoščeno v krajše nekajdnevne module. Učno srečanje poteka navadno ves dan (povprečno od

štiri do šest ur na dan) v poljubno določenih obdobjih – npr. enkrat na mesec po dva dni zapored. To obliko kombiniramo z drugimi učnimi oblikami, npr. s samostojnim učenjem ali z učenjem ob konzultacijah, ki je namenjeno utrjevanju in poglobljanju pridobljenega znanja in spretnosti v času med dvema moduloma, ko udeleženci samostojno skušajo rešiti neki problem, ki je povezan s predmetom njihovega prejšnjega učenja. Modulska oblika je primerna za tiste, ki bi sicer zaradi prezaposlenosti, razporeditve delovnega časa ali obremenjenosti z drugimi življenjskimi nalogami težko našli čas za redno obiskovanje programa, npr. po tečajni obliki.

B.1.3 Individualno učenje ob konzultacijah in inštrukcijah

Individualna oblika učenja je v celoti prilagojena poprejšnjemu znanju, potrebam in interesom udeležencev. Učenje lahko poteka kot vodeni učni projekti; pri teh tesno sodelujeta udeleženec in učitelj, občasno pa tudi otrok in udeleženčeva družina. Ta oblika izobraževanja je še posebno priporočljiva kot podpora staršem, ki imajo opraviti z različnimi zunanjimi ovirami (težave pri organizaciji varstva za otroke, slabe prometne povezave, nepredvidljiv delovni čas), pa tudi z ovirami, ki izhajajo iz njihove drugačnosti, npr. kulturne posebnosti družine, slabo sporazumevanje v slovenščini, alfabetska nepismenost, slabo zdravstveno stanje in podobno.

V tej obliki je za posamezne udeležence lahko organiziran program v celoti, lahko pa je le spremljajoča oblika izobraževanja in tako dopolnjuje druge oblike, npr. tečajno ali modulsko. Primerna je tudi tedaj, ko se posamezni udeleženci, ki so sicer zajeti v tečajno ali druge oblike, zaradi zadržanosti ne morejo udeležiti izobraževanja v predvidenem roku, pa želijo program kljub temu uspešno končati.

B.2 Katalog znanja

B.2.1 Standardi znanja

Standardi znanja zajemajo štiri področja:

- temeljne spretnosti,
- socialne spretnosti,
- vseživljenjsko učenje,
- aktivno državljanstvo.

Standardi znanja se delijo na splošne standarde znanja, ki predstavljajo standard, ki naj ga obvlada vsak odrasel, ki je bil vključen v programe opismenjevanja in posebne standarde znanja, ki določajo standard tistih temeljnih znanj in spretnosti, ki naj bi jih poleg splošnih standardov obvladovali odrasli, ki se vključujejo v nadaljnje formalno strokovno izobraževanje

SPLOŠNI STANDARDI ZNANJA	POSEBNI STANDARDI ZNANJA
Temeljno znanje in spretnosti	Temeljno znanje in spretnosti
Govorne spretnosti Udeleženci <ul style="list-style-type: none"> – se znajo predstaviti – znajo oblikovati preprosta navodila – znajo jasno oblikovati vprašanja in podajati informacije v osebni stiku in po telefonu – znajo pripovedovati o vsakdanjih dogodkih, poročati o svojih izkušnjah in doživetjih, opisati želje, upanje in cilje, podati kratka pojasnila, utemeljitve, izraziti svoja čustva, mnenje 	Govorne spretnosti Udeleženci <ul style="list-style-type: none"> – poznajo načine za spodbujanje otrok pri pripovedovanju, obnovi, opisu

Bralne spretnosti Udeleženci <ul style="list-style-type: none"> – znajo brati različne vrste poljudnih besedil, dokumentov, obrazcev, zemljevidov – berejo z razumevanjem – razumejo krajša besedila: vesti, nasvete, pisma, ocene, obvestila, krajše članke, reportaže – v besedilih razumejo temeljne informacije in znajo povzeti njihovo vsebino – povezujejo informacije iz besedila s svojim znanjem – so sposobni kritičnega branja v manj zahtevnih besedilih – razlikujejo med dejstvi in mnenji – znajo slediti preprostim zapisanim navodilom 	Bralne spretnosti Udeleženci <ul style="list-style-type: none"> – znajo izbrati ustrezno tehniko branja glede na cilj branja – znajo otroke pripeljati do razumevanja prebranega – naučijo se glasno brati
--	---

Pisne spretnosti Udeleženci <ul style="list-style-type: none"> – znajo oblikovati preprosta besedila z vsebino iz vsakdanjega življenja – upoštevajo pravopisna in slovnična pravila pisnega jezika – znajo sestaviti in nasloviti pismo, voščilnico, prošnjo, pritožbo – znajo opisovati vsakdanje dogodke, poročati o svojih izkušnjah in doživetjih, opisati želje, upanje in cilje, načrtovati, napisati kratka pojasnila, utemeljitve, izraziti svoja čustva, mnenje – znajo izpolniti splošno položnico, obrazec za dvig in polog gotovine, obrazec za dohodnino, obrazec za priporočeno pošto in povratno pošto, evropsko poročilo o prometni nesreči, obrazce za pridobitev osebnih dokumentov (potni list, osebna izkaznica), – znajo napisati in objaviti oglas 	Pisne spretnosti Udeleženci <ul style="list-style-type: none"> – znajo voditi otroka pri oblikovanju pisnega sporočila za potrebe domačega dela za šolo – znajo sestaviti opravičilo za otroka, druga sporočila šoli – znajo izpolniti obrazec za pridobitev otroškega dodatka, obrazec za znižanje plačila za vrtec – znajo oblikovati kratka in jasna navodila, primerna otrokom
---	--

<p>Računske spretnosti Udeleženci</p> <ul style="list-style-type: none"> – uporabljajo osnovne računske operacije: seštevanje, odštevanje, množenje in deljenje – rešujejo probleme iz vsakdanjega življenja, ki zahtevajo uporabo osnovnih računskih operacij ali matematičnih načel – razumejo, razložijo in uporabljajo slikovno ali simbolno izražene količinske podatke – znajo približno oceniti vrednosti/velikostni razred brez natančnega računanja – znajo oceniti potrebno stopnjo natančnosti za rešitev problemov, povezanih s količinami, razmerji – znajo opredeliti in izbrati podatke, ki jih potrebujejo za reševanje problemov – znajo opredeliti in izbrati postopek za reševanje problema in preveriti razumnost/logičnost rešitve – znajo razložiti rezultate z matematičnimi prikazi – grafi, preglednicami ipd. 	<p>Računske spretnosti Udeleženci</p> <ul style="list-style-type: none"> – znajo uporabiti konkretne (stvarne) pripomočke pri razvijanju količinskih predstav, razmerij in računskih operacij z otroki – samostojno oblikujejo enostavne računske naloge v situacijah vsakdanjega življenja za urjenje računskih spretnosti otrok
<p>Raba informacijske tehnologije Udeleženci</p> <ul style="list-style-type: none"> – obvladajo avtomate v svojem okolju (bankomat, avtomat ZZ) – obvladajo uporabo računalnika v knjižnici – obvlada rabo žepnega računalnika (kalkulatorja) – obvladajo uporabo mobilnega telefona, – poznajo osnovno delovanje osebni računalnikov – poznajo možnosti za dostop do interneta in osnovne poti za iskanje informacij – poznajo prednosti in nevarnosti uporabe interneta 	<p>Raba informacijske tehnologije Udeleženci</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznajo prednosti in nevarnosti uporabe računalnika (igre) in interneta za otroke
<p>Splošna poučenost Udeleženci</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznajo in razumejo osnovne naravoslovne zakonitosti in načela v okoliščinah vsakdanjega življenja udeležencev – poznajo infrastrukturno urejenost domačega kraja in širšega okolja in se v njem orientirajo (raba zemljevida, načrtov) – poznajo temeljno delovanje telesa in zdrave življenjske navade – poznajo temeljna načela pri skrbi za okolje glede na ravnanje posameznika in različnih organizacij 	<p>Splošna poučenost Udeleženci</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznajo izobraževalne, kulturne in druge ustanove, ki so v korist otrokom in staršem v domačem kraju in širšem okolju
<p>Socialne spretnosti</p>	<p>Socialne spretnosti</p>

<p>Komunikacija Udeleženci</p> <ul style="list-style-type: none"> – se znajo predstaviti v novem okolju, – obvladajo navadne socialne položaje: pozdrav, prošnja, zahvala, opravičilo, voščilnice itn., – poznajo načine izražanja kritike in pohvale – če ne razumejo, znajo sogovorca prositi za ponovitev ali pojasnilo – znajo postavljati vprašanja 	<p>Komunikacija Udeleženci</p> <ul style="list-style-type: none"> – znajo komunicirati v šolskih okoliščinah: z učiteljem, razrednikom, ravnateljem, šolskim svetovalcem, drugimi starši – obvladajo različne položaje v sporazumevanju z otrokom – si razvijajo sposobnosti za aktivno sodelovanje na roditeljskih sestankih in govorilnih urah
<p>Medčloveški odnosi Udeleženci</p> <ul style="list-style-type: none"> – znajo navezati spoštljive in prijateljske stike s člani skupine – znajo ustvariti ustrezne odnose v formalnih položajih – poznajo temeljna pravila reševanja sporov in pogajanja med člani – se ustrezno odzivajo na sogovorčeve potrebe, želje, namere – razvijajo pravila lepega vedenja – obvladajo tehniko aktivnega poslušanja in jaz-sporočil 	<p>Medčloveški odnosi Udeleženci</p> <ul style="list-style-type: none"> – obvladajo tehniko aktivnega poslušanja in jaz-sporočil v komunikaciji z otrokom – spoznajo pomen skupnih družinskih dogodkov za otrokov razvoj
<p>Vseživljenjsko učenje</p>	<p>Vseživljenjsko učenje</p>
<p>Odgovornost za lastno učenje in napredovanje Udeleženci</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznajo temeljne značilnosti učnega procesa – poznajo različne dostope in vire informacij v svojem okolju – poznajo načine za načrtovanje učnih ciljev – razvijajo navade in spretnosti za vseživljenjsko učenje: uporabo slovarjev, leksikonov in drugih virov znanja za pridobivanje novega znanja in pojasnjevanje neznanih informacij 	<p>Odgovornost za svoje učenje in napredovanje ter odgovornost za učenje in napredovanje otrok Udeleženci</p> <ul style="list-style-type: none"> – znajo izbrati otrokom primerna besedila in motivirati otroke za branje – znajo samostojno načrtovati kratkoročne učne cilje zase in za otroke – samostojno načrtujejo dejavnosti v družinskem okolju, ki spodbujajo družinsko pismenost – znajo usmerjati in motivirati otroke za pridobivanje znanja z vseživljenjskim učenjem, – spoznajo uporabo različnih učnih tehnik in metod, primernih za otroke
<p>Aktivno državljanstvo</p>	<p>Aktivno državljanstvo</p>

<p>Udeleženci</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznajo temeljne človekove pravice in pravice s stališča učenca, delavca in državljana in načine za njihovo uveljavljanje – poznajo temeljna načela demokratičnih medčloveških odnosov – znajo opredeliti svoje socialne vloge – znajo opredeliti nekatere svoje življenjske vrednote – spoznavajo strategije kritičnega mišljenja – spoznajo procese in strategije reševanja problemov: iskanje in vrednotenje mogočih rešitev ter načine odločanja ob problemih iz vsakdanjega življenja – poznajo načine animiranja drugih za resničevanje svojih/skupnih zamisli – poznajo in razumejo temeljne pojave v sodobni družbi – globalizacija, evropeizacija, večkulturnost 	<p>Udeleženci</p> <ul style="list-style-type: none"> – poznajo temeljne pravice otrok, ustanove/organizacije, ki jim pri tem lahko pomagajo, – poznajo strategije zastopanja otrokovih pravic
--	---

B.2.2 Vsebine programa

Predstavljene so vsebine, ki jih priporočamo, učitelji pa bodo izbirali med priporočenimi, tako da bodo upoštevali značilnosti konkretne skupine udeležencev in v skladu učnim gradivom, ki je na voljo. Vsebine so opredeljene kot skupne in posebne. Skupne vsebine so enotne za vse programe usposabljanja za življenjsko uspešnost in pomenijo temeljni obseg za uresničevanje standardov. Tudi pri obravnavanju skupnih vsebin je pomembno, da se izbirajo teme in področja, ki so blizu konkretni skupini udeležencev.

Posebne vsebine so osrednje vsebine izobraževalnega programa in izhodišče za učiteljevo delo. Namenjene so določenemu programu in neposredno povezane s ciljno skupino. Izbrane so glede na življenjske okoliščine ciljne skupine in prilagojene udeležencem, da bi zadostile njihovim potrebam po temeljnem znanju in spretnostih.

Skupne vsebine	Obseg
Osebna identiteta	ime, priimek, naslov, telefon, starost, datum in kraj rojstva, stan, osebni dokumenti, državljanstvo, poreklo (narodnost), poklic, interesi, konjički, videz, značaj, temperament, razpoloženja in čustvena stanja, počutje
Družina in dom	člani družine in odnosi med njimi, prazniki in družinske navade
Osebna razmerja	odnosi med ljudmi (moški–ženske, formalni–neformalni ...) prijateljstvo
Prosti čas	konjički, zabava, obiski različnih prireditev, kino, gledališče, koncerti, radio, televizija, šport in rekreacija, ples, počitnice, dopust
Turizem	države, dežele, mesta in znamenitosti,

	orientacija, transport, namestitvev, prenočevanje, osebni dokumenti, prtljaga
Telo in zdravje	osebna higiena in kozmetika fizično in psihično počutje, bolezni, zdravstveno zavarovanje, zdravstvene storitve, prva pomoč
Ekonomika	nakupi, moda in oblačila, cene in razprodaje, reklame mere, uteži, denar, načini plačevanja, različne storitve
Hrana in pijača	jedi in pijače, obedi, obroki, recepti, restavracije, jedilni listi, naročanje, zdrava/nezdrava prehrana
Javno življenje	javni napisi, reklame, pošta, šola, telefon, banka, carina, promet, policija, prva pomoč, bolnišnica, servisi, razne informacije
Kultura in družba	vrste umetnosti, zgodovinske in druge zanimivosti, jezik, vera, prazniki in šege in navade, aktualni dogodki, življenjska raven
Mediji	radio, televizija, tisk, medmrežje
Naravno okolje	ure, deli dneva, meseci, letni časi, koledar, vreme, podnebje, dežele in pokrajine, rastline in živali, poseganje v naravo, ekologija

Posebne vsebine	Obseg
Družina in dom	stanovanje/hiša, prostori, oprema, tehnična opremljenost, najem/nakup stanovanja, stroški, življenjska raven, bivalno okolje
Družinsko okolje in družinski odnosi	otrokove pravice, odnosi med starši in otroki, skupne družinske dejavnosti
Šolsko okolje	pravice otrok, staršev in učiteljev, svet staršev, roditeljski sestanek, govorilne ure, vloga ravnatelja, šolske svetovalne službe, razrednika, inštrukcije, interesne dejavnosti, krožki, nasilje v šoli
Izobraževanje	izobraževalni sistem, vrste šol, šolski predmeti, izobrazba, poklici
Zdravje	zdravje otrok (nalezljive bolezni, cepljenje, sistematski pregledi), prva pomoč, poškodbe pri igri, zobozdravstvena nega
Prosti čas	otroške igre, pravljice, lutkovno gledališče, otrok in televizija, obisk otroške knjižnice

B.2.3 Didaktično-metodična navodila za izpeljavo programa

Namen usposabljanja za življenjsko uspešnost je povečanje samostojnosti in neodvisnosti udeležencev v različnih družbenih položajih, ki zahtevajo uporabo temeljnih spretnosti. V program se prostovoljno vključujejo starši, ki imajo manj kot srednješolsko izobrazbo ali manj kot deset let šolanja. Izbira staršev je zelo zahtevna in občutljiva naloga. Pogoji za vključitev je priporočilo otrokove učiteljice ali šolske svetovalne službe.

V programu ne gre zgolj za prenašanje znanja ali urjenje spretnosti, temveč za priložnost posameznika, da v konkretnem položaju izkusi dejavno vlogo pri pridobivanju znanja in uporabi temeljnih spretnosti. V učnem procesu udeleženec sam, z učiteljem, z drugimi udeleženci in sodelujočimi premisli, ovrednoti in posploši izkušnjo, ki si jo je pridobil. Tako udeleženec poleg dejstev in vsebine ponotrani tudi načela, postopke in tehnike, ki jih uporablja kritični mislec, ponotrani pa tudi vrednote, načine in postopke ustvarjalnega učenja.

Zato se z didaktičnega vidika pred učitelje, snovalce in ustvarjalce učnega gradiva, postavljajo drugačne – zahtevnejše naloge, kot jih navadno prevzemajo v transmisijskih modelih učenja. Učitelji so moderatorji v učnem procesu, ki s svojim vedenjem in delovanjem udeleženca spodbujajo in jim pomagajo, da so dejavni pri učenju. Bolj kot na podajanje učnih vsebin se osredotočajo na spremljanje in opazovanje učenja udeležencev. Pomagajo jim pri načrtovanju, spremljanju in vrednotenju učnih ciljev, učenja in učnih dosežkov. Učitelj pomaga udeležencu pri uporabi usvojenega znanja in spretnosti v različnih situacijah.

Temeljna učna načela so:

Na udeleženca osredinjen učni proces

Izhodišče za načrtovanje in izpeljevanje učenja so učne potrebe in interesi, ki jih udeleženec izraža v pogovoru in v drugih oblikah komunikacije. Upošteva se udeleženčevo znanje, sposobnosti, pripravljenost za učenje in zunanje okoliščine, v katerih se uči. Udeleženec ves čas sodeluje pri načrtovanju, izpeljevanju in vrednotenju učenja, naloga učitelja pa je, da mu pomaga razvrstiti, povezati, premisliti in ovrednotiti posamezne etape učenja. Pri tem se učitelj postavi v vlogo aktivnega poslušalca in opazovalca, ki z različnimi vprašanji, pa tudi z napotki usmerja udeleženčevo premišljevanje in pozornost od problema in zahtev, ki jih ta postavlja pred udeleženca, k organizaciji in strukturi njegovega znanja in izkušenj, pridobljenih z reševanjem podobnih problemov. Pri udeležencu torej spodbuja metakognitivne procese, kot so: opazovanje in definiranje problema s svojimi besedami, razmišljanje o strategijah in načinih razrešitve problema, iskanje in razpolaganje z viri (npr. čas), vrednotenje rešitve.

Povezanost učnih vsebin z življenjem udeležencev in načelo učiteljevega vživljanja v življenje in kulturo udeležencev

Na splošno je pomembno, da se izobraževalni program za starše izpeljuje tako, da je čim bližji njihovim življenjskim okoliščinam in da podaja novo znanje in spretnosti v obliki, ki je primerljiva s položajem, v katerem bodo starši pridobljeno znanje in spretnosti uporabili v družinskem krogu.

To učiteljem omogoča, da poiščejo ustrezne življenjske primere, s katerimi se udeleženci lahko identificirajo ali jih prepoznajo kot resnične. Udeleženci spoznajo, da je učenje sredstvo za reševanje problemov, učenje dobi smisel. Učitelji morajo torej spoznati kulturo, vrednote, interese, potrebe in strukturo življenja, ki ga živijo udeleženci. Pri tem lahko uporabijo različne metode in tehnike, ki jim to omogočijo, npr. osebni pogovor z udeležencem, predstavitev

udeležencev, kratko avtobiografijo udeležencev, občasno sodelovanje drugih članov družine ali skupnosti, v kateri živi udeleženec na srečanjih, prireditvah ali skupnih akcijah, seznanjanje z dediščino, ljudskim in umetnostnim izročilom kulture, ki ji pripada udeleženec, pridobivanje objektivnih podatkov o okolju in razmerah, v katerih živijo udeleženci, in podobno.

Tako delo omogoča izobraževalcem, da prepoznajo posamezne udeležence kot odrasle in celostne osebnosti in z njimi ustvarijo enakovreden in na humanističnih vrednotah zasnovan medosebni odnos, udeleženci pa se v programu osebno celostno izrazijo in delujejo kot odrasli, samostojni ljudje.

Načelo integrativnosti učnih vsebin, učnih metod in učnega gradiva

Ravnanje po tem načelu udeležencu omogoča, da spozna funkcijsko zvezo med posameznimi temeljnimi spretnostmi in jih celostno uporabi v različnih okoliščinah. Ustvari se tudi priložnost, da predmet in probleme, ki jih rešuje, opazuje in razlaga različno ter jih skuša različno rešiti. Tako si kritično izoblikuje svoj pogled na različne pojave, pa tudi svoje načine reševanja problemov in svoj slog učenja. Pri tem je posebno učinkovito projektno učenje, pri katerem si udeleženec ali skupina udeležencev izbere področje ali predmet učnega projekta, izdelava načrt, opravi delo in ga ovrednoti hkrati z učenjem, ki so ga ob tem opravili. Učitelji bodo načelo uresničili tako, da bodo poleg poudarjenih vsebin, npr. uporabe osebnega računalnika, uporabljali integralne probleme, npr. pisanje prošnje na računalnik, in jih vzporedno s problemi, povezani z računalništvom, opozarjali tudi na druge prvine pismenosti, npr. vsebinsko, oblikovno in pravopisno korektnost prošnje. Pri tem lahko uporabljajo različne metode učenja, pri katerih rešujejo udeleženci probleme enkrat individualno, drugič v dvojicah ali majhnih skupinah, primerjajo različne posamezne, skupinske rešitve in se ob tem naučijo predstavljati, zastopati in zagovarjati svoje mnenje, ob tem pozorno poslušati druge in se kritično odzivati. Spodbujanje komunikacije in interakcij med udeleženci pripomore k večji povezanosti v skupini, spodbuja udeležence in jim omogoča dobre neposredne izkušnje s timskim delom.

Načelo individualizacije učenja in kontinuiranega spremljanja napredovanja

Od učiteljev se zahteva, da pomagajo udeležencem pri izdelavi osebnega učnega načrta, ki zajema opredelitev osebnih učnih ciljev, nalog in korakov, ki jih bo udeleženec opravil na poti do cilja, okvirno opredelitev časovnih rokov za izpeljavo posameznih učnih korakov ter oblik in časovnih intervalov preverjanja znanja in vrednotenja učnega procesa. Pri neposrednem stiku učitelji sodelujejo z udeležencem pri načrtovanju in vrednotenju napredovanja po učnem načrtu in pri njegovi morebitni modifikaciji. V tem dialogu učitelj poudarja predvsem napredovanje posameznika in usmerja njegovo pozornost na primerjavo znanja pred začetkom izobraževanja z novim znanjem in stopnjo neodvisnosti, ki jo je udeleženec že dosegel. Hkrati ga spodbuja k nadaljnjemu učenju in definiranju novih učnih ciljev. Pri vrednotenju napredka spodbuja udeleženca, da sam izrazi svoje mnenje o napredovanju, in to pozneje upošteva kot enakovreden element evalvacije. Tako postajajo udeleženci samostojnejši in odgovornejši za svoje učenje.

Načelo izbirnosti

To načelo zadeva predvsem možnost izbire učnih vsebin, ob katerih si udeleženci izboljšujejo svoje temeljne spretnosti. Načelo izbirnosti je najtesneje povezano z načelom življenjske bližine, saj predvideva, da poteka učenje ob vsebinah, ki jih izberejo udeleženci programa, ker so zanje zanimive in/ali so pomembne za njihovo življenje. Udeleženci lahko izbirajo med sicer predpisanimi učnimi vsebinami, ki so v programu prav zato tematsko zelo široko in splošno opredeljene, npr. Družina in dom, Telo in zdravje, Ekonomika, Kultura in družba. Izbirnost je tako omogočena na eni strani med predpisanimi področji, na drugi pa tudi pri konkretizaciji učne vsebine ali izbiri problema in problemskega položaja. Učenje bo zasnovano na problemih, ki so za udeležence pomembni in aktualni tudi glede pridobivanja znanja in temeljnih spretnosti, ki so potrebni za uspešno reševanje problema.

Učenje v učnih projektih

Opisana načela se združujejo pri učenju v učnih projektih. V tem programu gre lahko za kratke učne projekte, ki jih skupina izpelje na enem ali dveh učnih srečanjih, lahko pa si že na začetku izbere učni projekt, ki ga bo uresničevala na vseh učnih srečanjih, tako da bo pri posameznem učnem srečanju obravnavala eno od nalog, ki si jih bo zadala z učnim projektom. Pri projektnem učenju je pomembno, da si skupina izbere zanjo pomemben življenjski problem in ga obravnava iz različnih zornih kotov. Pri tem mora biti učitelj pozoren predvsem na postavljanje učnih ciljev. Paziti mora, da so v njem obravnavane različne prvine pismenosti, vse temeljne spretnosti in da je upoštevana večina standardov. Projektno učenje udeležencem omogoča, da pri njegovem snovanju in izpeljavi sodelujejo tudi otroci in drugi družinski člani udeležencev izobraževanja. Tovrstno učenje tudi omogoča, da se učna skupina in posamezniki povezujejo z različnimi posamezniki in institucijami v okolju, s katerimi lahko sodelujejo različno – npr. pri pridobivanju informacij o okolju, ali tako, da skupaj uresničijo katerega od projektov.

Didaktična navodila za doseganje posameznih standardov znanja so opisana v prilogi 2.

Program izvajata sočasno dva učitelja, od katerih eden opravlja vlogo učitelja koordinatorja. Oba učitelja izpeljujeta program v skladu z njegovimi standardi in v sodelovanju z izvajalsko organizacijo skrbita za pridobivanje udeležencev. V ta namen pripravljata ustrezne informacije, s programom seznanjata šole v svojem okolju ipd.

Učitelj koordinator je odgovoren za načrtovanje in kakovost izpeljave, izpeljavo usmerja strokovno in organizacijsko ter skrbi za sodelovanje z drugimi partnerji programa (financerji, zunanji evaluatorji, strokovnimi nosilci programa, predstavniki lokalne skupnosti, javnih občil ipd.).

Priporočljivo je, da organizacija, ki izpeljuje program, zagotovi še sodelovanje učitelja – pomočnika, ki delo opravlja prostovoljno (brezplačno). Kot učitelji pomočniki sodelujejo

študentje (lahko tudi za potrebe študijske prakse), dijaki zadnjih letnikov srednjih šol ali drugi prostovoljci (npr. upokojeni učitelji).

B.2.4 Učbeniki in drugo učno gradivo

Učno gradivo so lahko:

- učbeniki,
- vnaprej pripravljeno učno gradivo, ki ga pripravi učitelj sam,
- tiskano gradivo iz življenjskega okolja udeležencev (časniki, revije, reklame), ki je povezano z vsebinami in s standardi programa.

Učitelji sami izbirajo učbenike in dodatno učno gradivo, ki ga bodo uporabili pri izobraževanju.

Pri izbiri učbenikov in dodatnega učnega gradiva je treba upoštevati tale merila:

- Učbeniki morajo biti zasnovani tako, da so primerni za odrasle.
- Obsegati morajo večino v programu zajetih vsebin.
- Ustrezati morajo sodobnim didaktičnim načelom.
- Didaktično in metodično morajo biti usklajeni s temeljnimi cilji programa.

B.2.5 Posebno znanje izvajalcev programa

Učitelji morajo uspešno končati posebno usposabljanje za učitelje v programu UŽU – BIPS. Učitelj, ki je uspešno končal usposabljanje za učitelja v drugih programih UŽU, mora uspešno končati samo posebni del usposabljanja za učitelje v programu UŽU – BIPS.

Kandidati za učitelje po programu UŽU – BIPS morajo pred vključitvijo v program usposabljanja za učitelje uspešno opraviti izbirni intervju in predložiti dokazila o računalniškem znanju na področju urejanja besedil, dela s preglednicami, uporabe interneta in elektronske pošte. Če teh dokazil nimajo, lahko opravijo preskus znanja.

Usposobljenost za izvajanje programa UŽU – BIPS morajo učitelji obnoviti vsake tri leta po postopku, ki ga določi minister.

B.3 Javna veljavnost znanja

Znanje, ki ga pridobijo udeleženci, je javno veljavno.

B.4 Sestavljavci programa

Program družinske pismenosti UŽU – Beremo in pišemo skupaj so sestavile dr. Livija Knaflič (Andragoški center Slovenije, Ljubljana), Natalija Žalec, spec. andragogike (Andragoški center Slovenije, Ljubljana) in Sonja Klemenčič, prof. (Andragoški center Slovenije, Ljubljana).¹

---

¹ Program je nastal z upoštevanjem izkušenj in delno uporabo strokovnih rešitev iz programa UŽU

C Priloge

1. Načrt evalvacije izobraževalnega programa

2. Didaktična navodila za doseganje standardov znanja v programu UŽU – BIPS

PRILOGA 1

Evalvacija programa je stalna strokovna naloga izbrane strokovne organizacije, ki je s svojimi strokovnimi in raziskovalnimi zmogljivostmi ter vsebino dela pooblaščen za evalvacijo.

Metoda evalvacije bo izhajala iz strokovne presoje evalvacijskih ciljev ter bo usmerjena v kvalitativne analize, ki so uveljavljene na področju izobraževanja.

Pri izpeljavi programa bo potekala tudi sprotne notranja evalvacija učnih dosežkov, ki jo opravljajo udeleženci.

Vsebina evalvacije

Cilji izobraževalnega programa

- Ali program zadošča potrebam, zaradi katerih je nastal?
- Ali program zagotavlja uresničevanje zastavljenih ciljev izobraževalnega programa in koliko?

Ciljna skupina

- Ali vsebina programa ustreza potrebam, poprejšnjemu znanju in izkušnjam ciljne skupine?

Trajanje

- Ali trajanje programa ustreza vsebini in organizaciji izpeljave programa?
- Ali sta trajanje in časovna razporeditev posameznih enot ustrezno?

Pogoji za vpis, napredovanje in dokončanje programa

- Ali so pogoji za vpis v program ustrezno opredeljeni?
- Ali so merila za presojanje potrebe po vključevanju v program primerna?
- Ali so pogoji za dokončanje programa ustrezno opredeljeni?

Organizacija izobraževanja

- Ali je organizacija izpeljave ustrezna?
- Ali bi bile pod drugačnimi pogoji učinkovite tudi nekatere druge oblike izpeljave?

Standardi znanja

- Ali so standardi znanja ustrezno opredeljeni glede na zastavljene cilje programa?
- Ali so standardi znanja dovolj natančno in enoznačno opredeljeni?

Vsebine

- Ali vsebine ustrezajo opredeljenim ciljem izobraževalnega programa?
- Ali predlagane vsebine ustrezajo in omogočajo doseganje opredeljenih standardov znanja?
- Ali so vsebine dovolj privlačne in zanimive za udeležence?

Učbeniki in učno gradivo

- Ali predvidena merila za izbiro učbenikov in učnega gradiva zadoščajo učiteljem pri izbiri?
- Ali bi bilo dobro, da bi za doseganje skupnih standardov obstajal temeljni učbenik ali temeljno gradivo?

Posebno znanje izvajalcev programa

- Ali so pogoji, določeni za izvajalce programa, ustrezni?

Subjekti evalvacije

Predlagamo, da pri evalvaciji sodelujejo:

- udeleženci programa – starši in otroci,
- učitelji,
- vodje izobraževanja,
- drugi strokovnjaki.

Izbira merilnih pripomočkov

Predlagamo, da se pripravijo:

- vprašalnik za udeležence programa - starše in otroke,
- vprašalnik za učitelje (voden intervju),
- opomnik za poročilo strokovnjakov.

Časovni načrt poteka evalvacije

Predlagamo, da se program evalvira:

- ob prvi izpeljavi programa, pri vsakem učitelju
- vsaka tri leta po prvi izpeljavi.

Priloga 2 - UŽU – Beremo in pišemo skupaj

SKUPNI STANDARDI	POSEBNI STANDARDI	DIDAKTIČNO VODILO
Temeljno znanje in spretnosti		
Govorne spretnosti		
<ul style="list-style-type: none"> - Se znajo predstaviti - Znajo oblikovati preprosta navodila, - Znajo jasno oblikovati vprašanja in podajati informacije v osebni stiku in po telefonu, - Znajo pripovedovati o vsakdanjih dogodkih, poročati o svojih izkušnjah in doživetjih, opisati želje, upanje in cilje, podati kratka pojasnila, utemeljitve, izraziti svoja čustva, mnenje, 	<ul style="list-style-type: none"> - poznajo načine za spodbujanje otrok pri pripovedovanju, obnovi, opisu, 	<p>Urjenje govornih spretnosti poteka ob vsebinah, kakršne in kakor jih predvideva program ter ob upoštevanju njegovih temeljnih didaktičnih načel . Učitelj naj spodbuja uporabo govornih spretnosti v različnih situacijah. Priložnosti se ponujajo v formalnih in neformalnih učnih situacijah. Med slednje lahko umestimo tudi odmore, kjer lahko učitelj občasno pri posameznikih ali v manjših skupinah spodbudi predvsem pripovedovanje o vsakdanjih dogodkih. To je dobra priložnost, da učitelj opazuje, kako udeleženci uporabljajo jezik, kako govorijo, kaj jim povzroča težave in s kakšnimi težavami se udeleženci srečujejo v življenju, kaj je zanje vredno ali se jim zdi pomembno ter katere teme bi utegnile biti zanje zanimive in bi jih lahko uvrstili v program učnih srečanj.</p> <p>Urjenje govornih spretnosti poteka v situacijah, ki so podobne vsakdanjim govornim položajem staršev, ko se pogovarjajo s svojimi otroki. Pri tem je pomembno, da starši pri urjenju govornih spretnosti spodbujamo tudi k aktivnemu poslušanju in preoblikovanju, razčlenjevanju vprašanj oz. sporočil, ki jih postavljajo otroci. Starši naj v manjših skupinah opisujejo situacije v katerih otroke spodbujajo k pripovedovanju, opisovanju, obnovi. Učitelj, naj izbere, predlaga in skupaj straši izvede tudi različne didaktične igre za otroke, ki spodbujajo govorne spretnosti otrok – npr. pripovedna štafeta, opisovanje dogajanja na sličicah, lutke in podobno. Skupaj s starši, lahko naredijo seznam dobrih didaktičnih igrac, ki jih imajo doma, ali jih poznajo in spodbujajo temeljne spretnosti otrok. Primerna oblika so tudi dramatizacije pravljic, kjer straši poskušajo ubesediti in odigrati posamezne like.</p> <p>Dobra priložnost za urjenje govornih spretnosti so načrtovani obiski različnih organizacij, ki so pomembne za udeležence ali obiski zunanjih gostov, kjer se bodo udeleženci predstavili. Na ta srečanja se bodo udeleženci posebej pripravili z metodo igranja vlog v okviru posameznih učnih srečanj. Pozorni smo tako na podajanje informacij, kot na postavljanje vprašanj.</p> <p>Metode, s katerimi lahko spodbudimo urjenje govornih spretnosti so razen igranja vlog, tudi vaje pripovedovanja, npr. »pripovedovalna štafeta«, ko lahko nekdo v skupini začne pripovedovati zgodbo, drugi pa jo postopoma nadaljujejo. Zgodbo si lahko sproti izmišljujejo, podlaga za pripovedovanje pa je lahko dogodek, ki so ga udeleženci skupaj doživeli, dogodek, za katerega so izvedeli iz medijev, ali zgodba, ki so jo prebrali skupaj.</p>

Priloga 2 - UŽU – Beremo in pišemo skupaj

Bralne spretnosti		
<ul style="list-style-type: none"> - Znajo brati različne vrste poljudnih besedil, dokumentov, obrazcev, zemljevidov, - berejo z razumevanjem – razumejo krajša besedila: vesti, nasvete, pisma, ocene, obvestila, krajše članke, reportaže - v besedilih razumejo temeljne informacije in znajo povzeti njihovo vsebino, - povezujejo informacije iz besedila s svojim znanjem, - so sposobni kritičnega branja v manj zahtevnih besedilih – razlikujejo med dejstvi in mnenji, - znajo slediti preprostim zapisanim navodilom 	<ul style="list-style-type: none"> - znajo izbrati ustrezno tehniko branja glede na cilj branja, - znajo otroke pripeljati do razumevanja prebranega, - naučijo se glasno brati, 	<p>Urjenje bralnih spretnosti naj poteka ob besedilih, s katerimi se udeleženci srečujejo v svojem dnevnem življenju. Urjenje bralnih spretnosti na učnih srečanjih bo potekalo ob besedilih, ki jih bo učitelj smiselno uporabljal ob učenju. To so lahko učni listi, ki so različno zahtevni in so prilagojeni potrebam posameznega udeleženca, ali pa so besedila, ki jih bodo udeleženci potrebovali za rešitev problema, ki ga rešujejo v kontekstno zastavljeni učni situaciji – npr. uporaba zemljevida ob načrtovanju izleta ali branje navodila za pripravo dejavnosti, izdelka, ki ga bodo naredili doma z otrokom, uporaba Interneta pri pridobivanju informacij in podobno. Najprimernejša metoda za urjenje branja je metoda dela z besedilom, pri čemer mora učitelj upoštevati, da so bralne spretnosti udeležencev slabše in jim pri tem nudi potrebno pomoč, tako, da skupaj z njimi razčleni besedilo po metodi, s katero bodo udeleženci naučili brati z razumevanjem – npr. podčrtavanje, luščenje ključnih besed, stavkov, postavljanje vprašanj ob besedilu, povzemanje ključnega sporočila z lastnimi besedami, izpisovanje nerazumljivih besed, razlaganje besed iz okolja besed, etimološko razlaganje besed, iskanje sopomenk, enakoglasnic (homonimi) in podobno. Pri samostojnem delu z besedilom je pomembno, da je strukturino in vodeno s krajšimi in jasnimi pisnimi ali ustnimi navodili. Razen tega je pri načrtovanju takšnega učenja potrebno upoštevati stopnjo pozornosti udeležencev – učne sekvence ne smejo biti predolge oz. morajo biti smiselno razmejene z drugimi učnimi dejavnostmi. Učitelj naj udeležence spodbuja tudi k temu, da bodo k skupnim srečanjem prinašali besedila, ki bi jih želeli posredovati drugim udeležencem in se o njih pogovoriti. V ta in v druge namene lahko predlaga glasno branje, ki lahko predstavlja uvod v učno srečanje in služi animaciji. Za spodbujanje branja lahko v učnem prostoru oblikujemo oglasno desko, kamor učitelj in udeleženci pripenjajo različna besedila – npr. obvestila, ki so pomembna za vse udeležence – davčna napoved, članki, ki so pomembni ali zanimivi za starše. Skupine udeležencev lahko oblikujemo tudi tematske oglasne deske, ki so povezane z družinsko tematiko oz. dogodki, ki jih je skupina doživela skupaj.</p> <p>Pomembno je, da učitelj udeležence spodbuja k branju izven učnih srečanj. Didaktični prijemi, ki jih lahko pri tem uporabimo so različni – npr. že ob samem začetku se lahko z vsakim posameznim udeležencem dogovorimo o tem, da bo v času udeležbe v programu UŽU z otrokom prebral knjigo, se o njej z otrokom pogovarjal in o svojih vtisih in opazovanjih otroka pri branju tudi pripovedoval drugim udeležencem. Pri tem učitelj podpira učenje udeležencev tako, da pomaga skupini premisliti in oblikovati vprašanja, ki jih starši uporabijo v pogovoru z otrokom, ko se z njim pogovarjajo ob prebranih besedilih. Takšna zadolžitev posameznega udeleženca naj bo postavljena v kontekst skupinskega projekta ali dejavnosti, ki jo izvaja skupina – to je lahko tudi lestvica najboljših otroških leposlovnih del, pri kateri sodelujejo tudi otroci in drugi družinski člani.</p>

Priloga 2 - UŽU – Beremo in pišemo skupaj

		Pri vsem tem naj bo učitelj pozoren na vrsto bralnih težav s katerimi se srečujejo udeleženci, pa tudi na druge ovire, ki jih udeleženec pri branju navaja –npr. časovna stiska, nenaklonjenost drugih družinskih članov, občutki sramu ob glasnem branju in podobno. Temu primerno naj oblikuje tudi didaktični pristop.
Pisne spretnosti		
<ul style="list-style-type: none"> - znajo oblikovati preprosta besedila z vsebino iz vsakdanjega življenja, - upoštevajo pravopisna in slovnična pravila pisnega jezika, - znajo sestaviti in nasloviti pismo, čestitko, prošnjo, pritožbo, - znajo opisovati vsakdanje dogodke, poročati o svojih izkušnjah in doživetjih, opisati želje, upanje in cilje, načrtovati, napisati kratka pojasnila, utemeljitve, izraziti svoja čustva, mnenje, - - 	<ul style="list-style-type: none"> - znajo voditi otroka pri oblikovanju pisnega sporočila za potrebe domačega dela za šolo, - znajo sestaviti opravičilo za otroka, druga sporočila šoli - znajo izpolniti obrazec za pridobitev otroškega dodatka, obrazec za znižanje plačila za vrtec, - znajo oblikovati kratka in jasna navodila, primerna otrokom, 	<p>Urjenje pisnih spretnosti poteka ob besedilih, s katerimi se udeleženci srečujejo v vsakdanjem življenju. Posebno pozornost namenjamo tistim problemom, s katerimi se udeleženci srečujejo v situacijah, ko želijo pomagati otrokom v šoli. Model pomoči demonstrira učitelj ob konkretnih besedilih s pomočjo metode igranja vlog. Pri tem je pomembno, da udeleženci dejavno sooblikujejo vprašanja in način komuniciranja z otrokom, ga tudi preskusijo in o svojih izkušnjah razmišljajo, ga pisno izrazijo (npr. v obliki kratkega dnevnika ali tako, da izpolnejo vprašalnik, ki so ga pred tem sestavili v skupini). Seveda pa o svojih izkušnjah razmišljajo tudi pri skupnih srečanjih. Vsa ta sporočila pomagajo učitelju pri identificiranju učnih potreb in tudi učnega napredka, ki so ga naredili udeleženci. Pri tem se učitelj zaveda, da pri tem, ko straši razmišljajo, kako bi pomagali svojemu otroku, tudi sami ponotranjijo vzorce, s katerimi bodo tudi sami lažje reševali probleme, ki so povezani s pisanjem, zato je smiselno, da ob interdisciplinarno zastavljenih učnih problemih starše spodbudi k uporabi pridobljenih spretnosti. Pisni problemi, ob katerih se bodo učili udeleženci morajo biti umeščeni v širši, interdisciplinarno zastavljen problem – npr. učni projekt, ki si ga zastavi učna skupina. Tako zastavljen učni problem udeležencem omogoča, da pridobljeno znanje in pisne spretnosti uporabijo v realnih življenjskih okoliščinah in v povezavi z drugimi temeljnimi spretnostmi. Dobra priložnost za redno urjenje pisnih spretnosti je periodično zapisovanje, ki je povezano z uresničevanjem osebnega izobraževalnega načrta, ki si ga je udeleženec zastavil ob vstopu v program. Primer učnega projekta, ki se mu lahko pridružijo tudi otroci udeležencev je npr. priprava in izdelava voščilnic za različne priložnosti; priprava zaključnega izleta, piknika ali zabave, ki se je bodo udeležili udeleženci in njihovi otroci. Urjenje pisnih spretnosti je dobro čim pogosteje povezati z uporabo osebnega računalnika – priporočljivo je, da večino pisnih besedil udeleženci pripravijo prav na ta način. Pri tem gre izkoristiti tudi priložnosti, ki jih ponuja elektronsko dopisovanje.</p>

Priloga 2 - UŽU – Beremo in pišemo skupaj

Računske spretnosti		
<ul style="list-style-type: none"> - uporabljajo osnovne računske operacije: seštevanje, odštevanje, množenje in deljenje, - rešujejo probleme iz vsakdanjega življenja, ki zahtevajo uporabo osnovnih računskih operacij ali matematičnih načel, - razumejo, razložijo in uporabljajo slikovno ali simbolično izražene količinske podatke, - znajo približno oceniti vrednosti/velikostni razred brez natančnega računanja, - znajo oceniti potrebno stopnjo natančnosti za rešitev problemov, povezanih s količinami, razmerji, 	<ul style="list-style-type: none"> - znajo uporabiti konkretne (stvarne) pripomočke pri razvijanju količinskih predstav, razmerij in računskih operacij z otroki, - samostojno oblikujejo enostavne računske naloge v situacijah vsakdanjega življenja za urjenje računskih spretnosti otrok, 	<p>Urejenje računskih spretnosti bo najlepše potekalo ob interdisciplinarno zastavljenih učnih projektih, ko bodo morali udeleženci za izpolnitev naloge uporabiti računske spretnosti. To je lahko na primer priprava zabave ali praznovanja, kjer bodo morali udeleženci narediti program zabave, pri tem premisliti, koliko materiala bodo pri tem potrebovali, koliko bo stal nakup in podobno. Pri tem jih učitelj vodi tako, da jim daje ustrezne napotke in usmerja njihovo premišljevanje, ko poskušajo rešiti problem. Pri tem je pozoren na vrsto težav, s katerimi se srečujejo udeleženci. Pri tem je pozoren predvsem na to, kako udeleženci razumemjo temeljne pojme ali količinska razmerja, ki vplivajo na njihovo uspešnost pri reševanju računskih problemov- npr. večje, manjše; pretvarjanje, obvladovanje temeljnih računskih spretnosti. S starši se pogovarja tudi o tem, kako lahko temeljne pojme in razmerja pomagajo razumeti otrokom in jim daje zglede, kako lahko ob vsakdanjih življenjskih dogodkih, npr. nakupovanje pomagajo otroku pri urjenju teh spretnosti. Predatvi jim tudi različne didaktične in druge igre (npr. igranje se trgovino, ali pa kaj je večje/manjše, manj/več, težje/lažje, višje/nizje, koliko hiš gre v eno stolpnico, koliko kozarcev/kadi/bazenov vode popije slon in podobno), ki se jih straši lahko igrajo z otrokom in mu tako pomagajo uvajanju in urjenju računskih spretnosti.</p>

Priloga 2 - UŽU – Beremo in pišemo skupaj

<ul style="list-style-type: none"> - znajo opredeliti in izbrati podatke, ki jih potrebujejo za reševanje problemov, - znajo opredeliti in izbrati postopek za reševanje problema in preveriti razumnost/logičnost rešitve, - znajo razložiti rezultate s pomočjo matematičnih prikazov – grafov, razpredelnic		
---	--	--

Priloga 2 - UŽU – Beremo in pišemo skupaj

Raba informacijske tehnologije		
<ul style="list-style-type: none"> - obvladajo avtomate v svojem okolju (bankomat, avtomat ZZ) - obvladajo uporabo računalnika v knjižnici, - obvlada rabo žepnega računalnika (kalkulatorja), - obvladajo uporabo mobilnega telefona, - poznajo osnovno delovanje osebnih računalnikov, - poznajo možnosti za dostop do interneta in osnovne poti za iskanje informacij, - poznajo prednosti in nevarnosti uporabe interneta, 	<ul style="list-style-type: none"> - poznajo prednosti in nevarnosti uporabe računalnika (igre) in interneta za otroke, 	<p>Uporaba informacijske tehnologije v vsakdanjem življenju udeležencev programa je povezana z opravljanjem obveznosti, ki so povezane z njihovimi vlogami. Tudi učne situacije so kontekstualno zastavljene in uporaba avtomata, računalnika sledi zahtevam naloge, ki je postavljena pred udeležence. Cenejše bančne storitve ob plačevanju položnic prek bančnega avtomata ali prek Interneta v primerjavi s plačevanjem pri bančnem/poštnem okencu bo osmislilo uporabo informacijske tehnologije v gospodinjstvu. Uporaba računalnika v knjižnici bo tesno povezana z izbiro knjige, ki jo bodo starši morda prebrali s svojim otrokom v okviru programa.</p> <p>Tudi prednosti, slabosti in nevarnosti uporabe Interneta bodo obravnavane znotraj širše problematike medčloveških odnosov in aktivnega državljanstva.</p> <p>Temeljno didaktično vodilo na tem področju je, da je udeležencem v času, ko obiskujejo program omogočena redna uporaba informacijske tehnologije, k uporabi katere jih učitelji tudi načrtno spodbujajo, izvajalske organizacije pa jim jo po svojih zmogljivostih omogočajo njeno uporabo tudi izven izobraževalnih srečanj UŽU – npr. v središčih za samostojno učenje.</p>

Priloga 2 - UŽU – Beremo in pišemo skupaj

Splošna poučenost		
<ul style="list-style-type: none"> - poznajo in razumejo osnovne naravoslovne zakonitosti in načela v okoliščinah vsakdanjega življenja udeležencev, - poznajo infrastrukturno urejenost domačega kraja in širšega okolja in se v njem orientirajo (raba zemljevida, načrtov), - poznajo temeljno delovanje telesa in zdrave življenjske navade, - poznajo temeljna načela pri skrbi za okolje z vidika ravnanja posameznika in različnih organizacij, 	<ul style="list-style-type: none"> - poznajo izobraževalne, kulturne in druge ustanove, ki so v korist otrokom in staršem v domačem kraju in širšem okolju, 	<p>Splošna poučenost pomaga udeležencem razumeti kulturo in način življenja v okolju kjer živijo in jim tako omogočiti, da v njem dejavno sodelujejo in bolj polno živijo. V okviru programa naj bi udeleženci prepoznali priložnosti in možnosti, ki jih okolje ponuja posameznikom za polnejše in srečnejše življenje, ob enem pa naj bi tudi odkrili, da so ljudje, institucije, skratka vsi dejavniki družbe med seboj povezani in so-odvisni. Temeljni didaktični prijem je tukaj povezovanje izobraževalnega programa in udeležencev z okoljem, v katerem živijo. Obiski različnih ustanov ali pa sodelovanje z zunanjimi sodelavci je na tem mestu vredno vse pozornosti. Pri izbiri in spoznavanju zakonitosti, institucij bomo prvenstveno sledili interesom in potrebam, ki jih bodo navajali udeleženci, hkrati pa je v programu nujno poskrbeti za ustvarjanje in spodbujanje novih interesov pri udeležencih, pri čemer imajo zunanji sodelavci ali pa načrtovani in dobro strukturirani obiski ustanov ključno vlogo. Učitelji naj staršem ponudijo tudi obiske ustanov, ki jih starši morda ne poznajo, ali pa imajo zoper njih predsodke, pa so lahko usodnega pomena za zdrav in nemoten razvoj otroka – Svetovalni center za otroke, mladostnike in starše, organizacije, ki izvajajo program PUM, SOS telefoni in ustanove, kamor se po pomoč lahko zatečejo ženske in otroci, ki so žrtve nasilja v družini. Tukaj so pomembni tudi organizirani obiski kulturnih ustanov – npr. lutkovno gledališče ali mladinsko gledališče, ogled krajevnih znamenitosti in kratka zgodovina kraja in podobno. Tudi tukaj so vsebine obravnavane interdisciplinarno in vpete v širši učni kontekst, uporaba posamezne temeljne spretnosti pa v povezavi z ostalimi temeljnimi spretnostmi.</p>

Priloga 2 - UŽU – Beremo in pišemo skupaj

<i>Socialne spretnosti</i>		
Komunikacija		
<ul style="list-style-type: none"> - znajo se predstaviti v novem okolju, - obvladajo običajne socialne položaje: pozdrav, prošnja, zahvala, opravičilo, čestitke itd., - poznajo načine izražanja kritike in pohvale, - če ne razumejo, znajo sogovorca prositi za ponovitev ali pojasnilo, - znajo postavljati vprašanja, 	<ul style="list-style-type: none"> - znajo komunicirati v šolskih situacijah: z učiteljem, razrednikom, ravnateljem, šolskim svetovalcem, drugimi straši, - obvladajo različne položaje v komunikaciji z otrokom, - si razvijajo sposobnosti za aktivno sodelovanje na roditeljskih sestankih in govorilnih urah, 	<p>Komunikacijske veščine so tesno povezane z urjenjem govornih in pisnih spretnosti, kot so opisane zgoraj. Pri tem gre opozoriti tudi na aktivno poslušanje, h kateremu naj učitelj spodbuja udeležence, skozi metoda igranja vlog in različne komunikacijske igre. Pomemben vidik uspešne komunikacije so tudi vrednote, ki si jih izoblikujemo kot sogovornik in zadevajo predvsem spoštovanje ljudi s katerimi komuniciramo, pa naj bo to uradna oseba, otrokov učitelj ali otrok sam. Komuniciranje je torej najtesneje povezano tudi z medčloveškimi odnosi, na kar so učitelji še posebej pozorni. Prav slednje je predstavlja srž problema in osmišlja komunikacijske treninge.</p> <p>Metoda, ki spodbujajo komunikacijske spretnosti igra vlog, kjer lahko udeleženci simulirajo roditeljski sestanek, pogovore med starši in otroki in podobno. Dobra metoda za urjenje komunikacijskih spretnosti je tudi diskusija. V ta namen lahko v skupini organiziramo diskusijo o aktualnih problemih ali o temah, ki udeležence še posebej zanima.</p> <p>Z okroglimi mizami ali »za in proti« diskusijami o aktualnih temah, bomo pri udeležencih spodbujali predvsem prijavljanje k besedi, oblikovanje kratkih in jedrnatih sporočil, spodbujali pa jih bomo tudi k spoštovanju strpnosti, temeljnih pravil in bontona pri diskutiranju, še posebej v primerih, ko se soočajo z drugačnimi pogledi in stališči, kot jih imajo sami.</p> <p>Podlaga za oblikovanje takšnih diskusij so lahko tudi televizijske oddaje - npr. Omizje, Pro et Contra, Oprah, k ogledu katerih udeležence tudi spodbudimo in se v primeru, da je obravnavana tema zanje aktualna o njih pogovarjamo tudi na srečanju. Ob oddajah, pa tudi ob njihovih diskusijah, udeležence spodbujamo k opazovanju diskutantov in k izražanju mnenja o načinu njihovega diskutiranja. Spodbujamo jih k oblikovanju jasnih in konstruktivnih vrnitvenih sporočil (»feed back«).</p>

Priloga 2 - UŽU – Beremo in pišemo skupaj

Medčloveški odnosi		
<ul style="list-style-type: none"> - znajo vzpostaviti spoštljive in prijateljske odnose s člani skupine, - znajo vzpostaviti ustrezne odnose v formalnih položajih, - poznajo osnovna pravila reševanja sporov in pogajanja med člani, - se ustrezno odzivajo na sogovorčeve potrebe, želje, namere, - razvijajo pravila lepega vedenja, - obvladajo tehniko aktivnega poslušanja in jaz sporočil, 	<ul style="list-style-type: none"> - obvladajo tehniko aktivnega poslušanja in jaz sporočil v komunikaciji z otrokom, - spoznajo pomen skupnih družinskih dogodkov za razvoj otroka 	<p>Najpomembnejši model za spodbujanje spoštljivih medčloveških odnosov bo ponudil učitelj s svojim vedenjem do udeležencev. Zakonitost skupinske dinamike je namreč, da se način vodenja in vedenje vodje neporedno zrcali tudi v odnosih med drugimi člani skupine. Učitelj naj pri sebi premisli, kako doživlja udeležence programa in kakšen odnos bi želel z njimi vzpostaviti.</p> <p>Sicer pa so didaktični prijemi na tem področju podobni kot pri komunikacijskih spretnostih, aktivnem državljanstvu in drugih. Pomembna metoda so tudi pogovori in diskusije o medčloveških odnosih, ki jih živijo udeleženci. Pri tej skupini bodo v ospredje postavljeni odnosi v družini, med družinskimi člani, predvsem odnosi med straši in otroki, pomembna tema so tudi odnosi družine z okoljem. Pri tem naj učitelj izhaja iz kulture in navad družinskega življenja, ki ga živijo udeleženci. Poudari naj in v skupinskem pogovoru utemelji pomen skupnih dogodkov (npr. družinska kosila, večerje, družinski izleti, praznovanje, rojstni dnevi), delitev dela v družini in opravljanje skupnih nalog, pri katerih naj sodelujejo tudi otroci (npr. pospravljanje, nakupovanje, kuhanje, priprava mize za kosilo, načrtovanje počitnic, pisanje voščilnic ob praznikih in podobno). Ob praznikih, naj učitelj prikaže dejavnosti , kjer bodo lahko sodelovali vsi družinski člani. Te naj bodo povezovalne, hkrati pa si ob njih lahko udeleženci pridobivajo tudi temeljne spretnosti, kot so definirane v standardih programa UŽU – npr. izdelava okraskov za novoletno jelko, izdelava voščilnic, izdelovanje drobnih daril, skratka ustvarjalne ročne dejavnosti, kjer si morajo udeleženci narediti načrt produkcije, predvideti in nabaviti potrebno količino materiala in si organizirati delo, tako da ga bodo v roku opravili. Pri tem naj se udeleženci navajajo tudi na uporabo različnih virov, kjer so te dejavnosti opisane ali drugače predstavljene.</p>

Priloga 2 - UŽU – Beremo in pišemo skupaj

<i>Vseživljenjsko učenje</i>	
<p>Odgovornost za lastno učenje in napredovanje</p> <ul style="list-style-type: none"> - poznajo osnovne značilnosti učnega procesa - poznajo različne dostope in vire informacij v svojem okolju - poznajo načine za načrtovanje učnih ciljev - razvijajo navade in spretnosti za vseživljenjsko učenje: uporabo slovarjev, leksikonov in drugih virov znanja za pridobivanje novega znanja in pojasnjevanje neznanih informacij 	<p>Odgovornost za lastno učenje in napredovanje in odgovornost za učenje in napredovanje otrok</p> <ul style="list-style-type: none"> - znajo izbrati otrokom primerna besedila in motivirati otroke za branje, - znajo samostojno načrtovati kratkoročne učne cilje zase in za otroke, - samostojno načrtujejo dejavnosti v družinskem okolju, ki spodbujajo družinsko pismenost - znajo usmerjati in motivirati otroke za pridobivanje znanja v smislu vseživljenjskega učenja, - spoznajo uporabo različnih učnih tehnik in metod, primernih za otroke
<p>Učitelj razloži pomen in vpliv, ki ga ima učenje v sodobni družbi, tako za razvoj in napredovanje posameznika, kot za razvoj in napredovanje skupnosti. Udeležence seznanijo z najpomembnejšimi dokumenti in zakoni, kjer so opredeljene pravice do izobraževanja otrok in odraslih – npr. Ustava Republike Slovenije, Zakon o organiziranju in financiranju vzgoje in izobraževanja, Zakon o izobraževanju odraslih, Pravice otrok do izobraževanja, Evropski Memorandum o vseživljenjskem učenju in podobni. Ta del se povezuje s standardi na področju aktivnega državljanstva.</p> <p>Za doseganje standardov na tem področju, učitelj poskrbi tudi s pripravo osebnih izobraževalnih načrtov, kjer posebno skrb namenja prav oblikovanju življenjskih ciljev, ki so tesno povezani z izobraževanjem. Tudi pri obravnavi posameznih tem in učenju v učnih projektih naj bodo učitelji pozorni na organizacijo učenja in na razvijanje učnih navad in spretnosti, ki jih udeleženci in njihovi otroci potrebujejo za uspešno učenje – odkrivajo in spoznavajo svoj učni stil, iščejo in povzemajo iz različnih informacijskih virov, uporabljajo slovarje, leksikone in druge pripomočke za pojasnjevanje neznanih informacij. Kot straši, ki žele pomagati svojim otrokom pri učenju spoznajo tudi osnovne pogoje, ki jih otrok potrebuje za uspešno učenje – prostor/kot v katerem se otrok uči, časovno organiziranje in umeščanje učenja za šolo v družinsko življenje, nekaj tehnik motiviranja otrok za učenje. Ob tem se seznanijo tudi z viri in literaturo, ki obravnavajo učne tehnike, navade in, ki poljudno razlagajo učenje – npr. Spodbude za učenje, Sledi Žalec; Cross; Tangram</p>	

Priloga 2 - UŽU – Beremo in pišemo skupaj

Aktivno državljanstvo		
<ul style="list-style-type: none"> - poznajo temeljne človekove pravice in pravice z vidika učenca, delavca in državljana in načine za njihovo uveljavljanje, - poznajo temeljna načela demokratičnih medčloveških odnosov, - znajo opredeliti svoje socialne vloge, - znajo opredeliti nekatere svoje življenjske vrednote, - spoznavajo strategije kritičnega mišljenja, - spoznajo procese in strategije reševanja problemov: iskanje in vrednotenje možnih rešitev ter načine odločanja ob problemih iz vsakdanjega življenja, - poznajo načine animiranja drugih za resničevanje svojih/skupnih zamisli, - poznajo in razumejo pojave v sodobni družbi, globalizacija, evropeizacija, večkulturnost 	<ul style="list-style-type: none"> - poznajo temeljne pravice otrok, ustanove/organizacije, ki so jim pri tem lahko v pomoč, - poznajo strategije zastopanja otrokovih pravic, 	<p>Aktivno državljanstvo je najtesneje povezano s standardi splošne poučenosti, standardi, ki so opredeljeni pri socialnih spretnostih, pa tudi s tistimi, ki jih program navaja pri pisnih, bralnih in govornih spretnostih. Aktivni državljani so dobro poučeni o formalnih pravicah in dolžnostih državljana, obenem pa so usposobljeni, za uveljavljanje svojih pravic in za samozastopanje – npr. znajo napisati prošnje, pritožbe, animirati in navduševati ljudi za uresničevanje lastnih zamisli, se pridružiti in soustvarjati družbeno resničnost bodisi skozi svojo zaposlitev, prostovoljno ali kako drugače.</p> <p>Poseben interes, ki ga imajo starši na tem področju je povezan s spoštovanjem in zagovarjanjem pravic, ki jih imajo njihovi otroci. Učenje bo zatorej organizirano okrog dogodkov, potreb in vrednot, ki so staršem najpomembnejše. Pri tem se bo prepletalo obiskovanje ustanov (npr. parlamenta ali okrajnega sodišča, sindikata in podobno) na tem področju, pa tudi oblikovanje ustnih in pisnih sporočil, ki so povezana s tem področjem, uporaba Interneta pri iskanju potrebnih informacij, oblikovanjem pobud, ali organiziranjem okroglih miz, ob katerih se bodo zbirali starši in razpravljali o različnih vidikih obravnavanega problema. Učni projekt pri katerih sodelujejo tudi otroci, so lahko povezani z oblikovanjem in organizacijo javnega dogodka, na katerem bi starše in otroke informirali ali le opozorili na njihove pravice. Tak dogodek je lahko povsem simboličen – oblikovanje cvetlične gredice na javnem mestu ali pa priprava šolske razstave na temo družina, otrokove pravice- tu se lahko predstavijo tako umetniška dela (leposlovna besedila, fotografije), kot tudi različni formalni dokumenti, organizirajo razprave in predavanja za starše in podobno. Gradimo na neposredni izkušnji aktivnega državljanstva, ki jo bodo udeleženci pridobili v času sodelovanja v UŽU. Modele jemljemo iz medijskih poročil iz političnega in javnega življenja, pri tem pa udeležence spodbujamo tudi k ustvarjalnosti in inovativnosti.</p>